

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують уповільнення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств**. Прогнозується послаблення інфляційних процесів. Девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 12.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 29.9%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1% (графік 1). Найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств транспорту (баланс відповідей – «мінус» 37.5%);
- **уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, яка очікує, що зростання споживчих цін не перевищить 7.5%, становить 63.9% (у попередньому кварталі – 56.6%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати курсові коливання гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 86.4% респондентів (у попередньому кварталі – 70.1%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей, як і по Україні в цілому, – 4.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.5%) (таблиця). Найоптимістичніші очікування – у респондентів торгівлі (баланс відповідей – 10.6%), водночас керівники підприємств енерго- та водопостачання, будівництва та транспорту прогнозують погіршення фінансово-економічного стану;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.1% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 3.8%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 2.4% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 8.1%) (таблиця). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **інвестиційні видатки** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **на поточному рівні:** баланси відповідей – по 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.3% і «мінус» 19.2% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах п'ятий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 14.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 19.5%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.8%. Найпесимістичніші очікування в респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 50.0%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 76.3% та 43.8% відповідно (у II кварталі 2020 року – 73.1% та 28.2%) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва – у респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 54.2%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, енергоносії та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 58.2% і 47.6% відповідно (у II кварталі 2020 року – 40.0% і 24.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують недостатній попит, нестабільна політична ситуація та занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

Очікується продовження зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

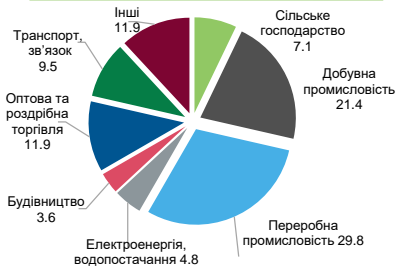
98.8% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

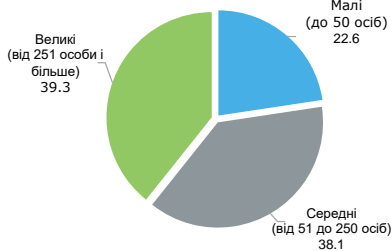
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий** п'ятий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 13.1% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 21.8%), у цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається **нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 18.8% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 17.8%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 26.8% (у II кварталі 2020 року – 16.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

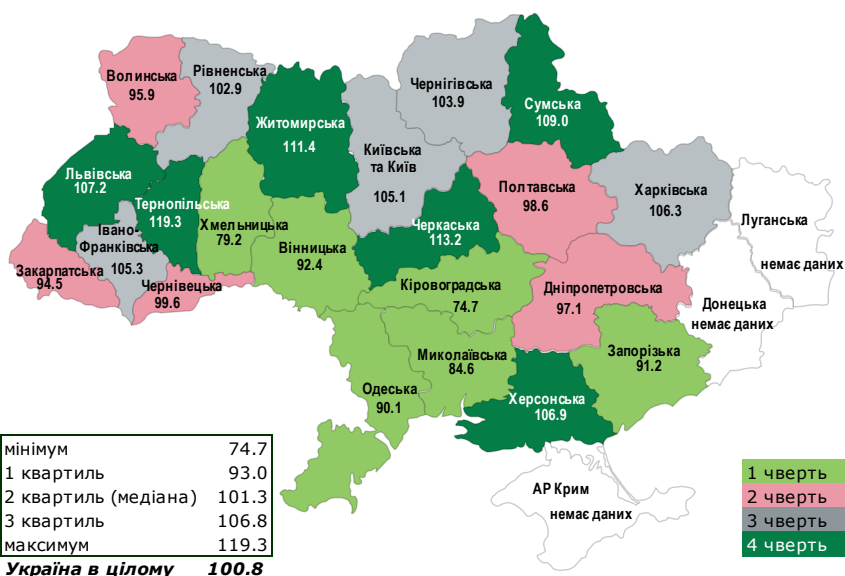

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 07 серпня – 01 вересня 2020 року;
- опитано всього 84 підприємства;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, енерго- та водопостачання, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

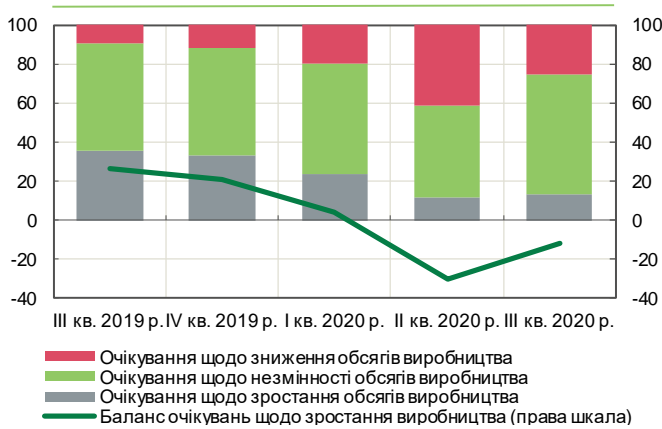
Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	8.6	13.9	9.2	-10.5	-7.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	18.1	11.8	18.2	-3.8	7.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	13.0	2.9	7.4	-18.3	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.0	7.0	10.6	-19.2	0.0
кількості працівників	-8.3	-18.1	-8.0	-19.5	-14.6

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

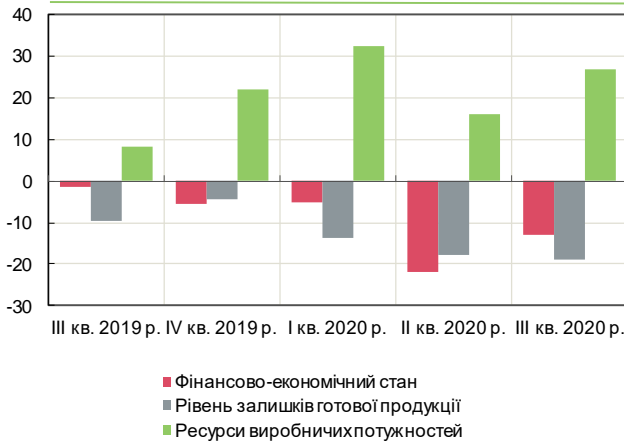
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

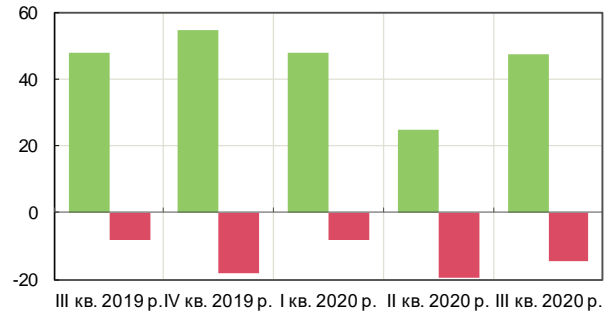
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

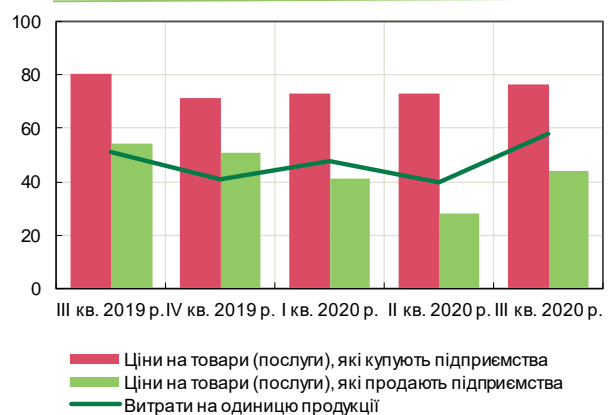
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

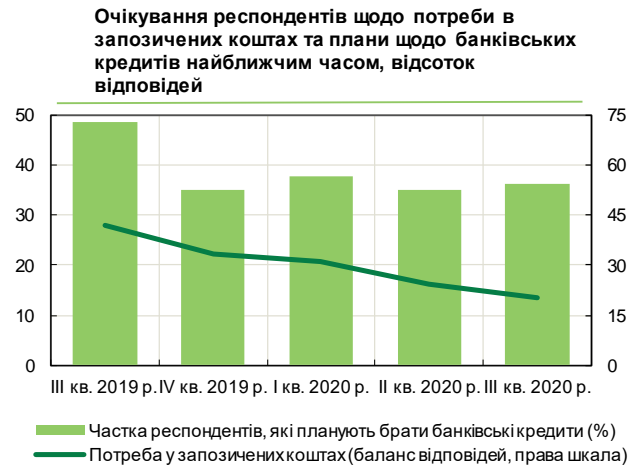
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

